

Consiliul pentru Prevenirea Torturii
(CpPT)

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT
privind vizita de monitorizare
efectuată la
Inspectoratul de Poliție Bender,
în data de 13 noiembrie 2021

Raportul a fost elaborat și aprobat de către Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

- 1. Natalia Moloșag, președintele Consiliului, Avocat al Poporului,**
- 2. Maia Bănărescu, membră, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului,**
- 3. Ceslav Panico, membru,**
- 4. Svetlana Doltu, membră,**
- 5. Oxana Gumennaia, membră,**
- 6. Mihail Gorincioi, membru.**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de **24 octombrie 2016** în corespundere cu prevederile Legii nr. 52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

1. La data de 13 noiembrie 2021, între orele 12.00 – 13.30, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare CpPT) au efectuat o vizită preventivă la Inspectoratul de Poliție Bender.

Vizita a fost realizată în următoarea componență:

1. Ceslav Panico – membrul CpPT,
2. Svetlana Doltu – membra CpPT,
3. Oxana Gumennaia – membra CpPT.

Scopul vizitei: Monitorizarea situației în Inspectoratul de Poliție Bender privind respectarea drepturilor persoanelor reținute/deținute de către/în Inspectoratul de Poliție Bender în vederea prevenirii torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

2. **Consiliul pentru prevenirea torturii a vizitat anterior, la data de 25 octombrie 2018,¹ Inspectoratul de Poliție Bender.**

La data de 22 ianuarie 2019, ca urmare a vizitei din 25 octombrie 2018 la Inspectoratul de Poliție Bender, CpPT a înaintat un set de 31 de recomandări adresate Guvernului, Ministerului Afacerilor Interne, Inspectoratului de Poliție, Biroului de Reintegrare, Inspectoratului de Poliție Bender. Răspunsurile unor instituții pot fi accesate aici².

Astfel, în urma recomandării CpPT, IGP a dispus sistarea Izolatorului de detenție provizorie (IDP) al IP Bender din 22 februarie 2019. Este de menționat, că CpPT în urma vizitei din 25 octombrie 2018 a constatat că, starea Izolatorului din cadrul IP Bender era sub minimum standardelor de detenție a persoanelor, astfel că prezenta un pericol real pentru starea și sănătatea persoanelor reținute/deținute.

CpPT apreciază promptitudinea și implicarea IGP în rezolvarea problemelor ce țin de activitatea IP Bender.

3. **La momentul vizitei din 13 noiembrie 2021, activitatea IDP din cadrul IP Bender era suspendată, și în încăperea nu se aflau persoane.** Din spusele reprezentanților IP Bender, încăperea nu mai este folosită de către IP Bender sub nici o formă, însă uneori, reprezentanții miliției de la Bender folosesc unele celulele din blocul izolatorului pentru deținerea persoanelor reținute de către acestea, în special pentru contravenții ce țin de abuzul cu alcool.

Este de menționat că, membrii CpPT nu au avut acces propriu-zis la izolatorul, ușa de intrare de uz comun fiind încuiată.

4. **Ca rezultat a sistării izolatorului, persoanele reținute pentru 72 de ore sunt transportate la IP Anenii-Noi și IDP Centru din cadrul IP Chișinău, prin intermediul postului de poliție de la Varnița.**

---

¹ http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/02/Raport_CpPT_IP-Bender.pdf

² <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/03/IDP-Bender-IGP-MAI-vizita-din-25.10.2018.pdf>
http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2019/02/Raspuns-BPR_IPBender_vizitaCpPT_25.10.2018.pdf

5. **Registrele din cadrul IP Bender au fost analizate în cadrul vizitei.** Astfel, Consiliul a analizat Registrul de aplicare a forței fizice și mijloacelor speciale. Registrul nu este completat conform cerințelor recomandate de către standardele internaționale. În special, Registrul nu conține date privind: (i) cine a aplicat mijloacele speciale sau forța fizică, (ii) data și ora când i s-a aplicat, (iii) data și ora încetării aplicării mijloacelor speciale, (iv) indicații privind acțiunile post aplicare a mijloacelor speciale - a fost sau nu necesară/asistența medicală și dacă a beneficiat de o astfel de asistență, precum și (v) existența leziunilor corporale.
6. **Accesul la avocat.** CpPT consideră accesul la un avocat drept o garanție fundamentală inclusiv împotriva torturii și altor rele tratamente. În acest sens va fi subliniat rolul fiecărui avocat întru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute atât prin oferirea unei asistențe calificate, cât și prin rolul activ de a contesta/denumți orice alegații de tortură, rele tratamente, degradante sau inumane. CpPT nu este sigur de faptul că atunci când avocații primesc careva informații sau identifică urme de violență pe corpul persoanelor reținute sesizează imediat procuratura raională.

Din declarațiile reprezentanților IP Bender întrevederile/audierile au loc într-un cabinet separat din interiorul IP Bender, destinat acestor activități procesuale și întrevederilor. Biroul nu este asigurat cu echipamentele necesare unei audieri calitative (calculator, imprimantă, acces la internet etc).

În baza analizei de către membrii CpPT a registrelor IP Bender nu a putut fi identificat dacă persoanele reținute/deținute au beneficiat de serviciile unui avocat.

7. **Transportarea persoanelor.** Consiliul apreciază eforturile IGP și IP Bender în reînnoirea unităților de transport din cadrul IP Bender, în special a transportului destinat persoanelor reținute. Astfel, din spusele personalului IP Bender (la momentul vizitei unitatea de transport nu se afla la IP Bender), unitatea este standardizată și dotată cu echipamente speciale care corespund standardelor internaționale de transportare a persoanelor reținute/deținute.
8. **Personalul IP Bender.** La fel ca și în vizita anterioară, condițiile de muncă a personalului IP Bender continuă a fi dificile și lipsesc garanții/proceduri definite privind respectarea drepturilor fundamentale. Astfel, în caz de necesitate urgentă de acordare a asistenței medicale personalul și membrii familiilor lor sunt nevoiți să achite din cont propriu serviciile prestate de instituțiile medicale din or. Bender. În caz de îmbolnăvire, adresarea prin Centrul de sănătate Varnița sau serviciul medical MAI nu oferă garanții fundamentale de respectare a dreptului la sănătate.

Consiliul reiterează, că natura muncii pe care o desfășoară personalului IP Bender crește riscul experimentării stresului încă de la începutul carierei. Nu doar cunoașterea cauzelor stresului profesional care afectează o proporție considerabilă dintre polițiști este importantă, ci și cea a efectelor negative pe care această condiție psihologică le produce. Activitatea în condiții de stres continuu, precum și suprasarcini impuse în exercitarea atribuțiilor funcționale și riscuri în exercitarea atribuțiilor de serviciu zi cu zi, în mediile fragile și afectate de conflict, problemele de sănătate mintală sunt agravate de expunerea la conflict și violență, și pot fi soldate cu sindromul arderii profesionale, iar în cazuri mai grave cu stresul post-traumatic. Înțelegerea cauzelor stresului profesional și a disfuncțiilor pe care acesta le produce la nivelul

individual al personalului IP Bender trebuie să stea la baza pentru elaborarea și implementarea măsurilor preventive. Aceasta necesită elaborarea și aplicarea unor programe speciale de reabilitare, inclusiv de management al stresului permanent și management conflictelor.

O evaluare a garanțiilor sociale oferite personalului pentru activitate în or. Bender necesită a fi aplicată, reieșind din condițiile specifice de activitate, dar și elaborate proceduri specifice de operare pentru poliție în această localitate

9. Pe durata pandemiei COVID-19 polițiștii nu au avut impedimente de circulație, fiind constatată o îmbunătățire a situației comparativ cu vizita anterioară.

RECOMANDĂRI

A) Guvernului Republicii Moldova

B) Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

C) Biroului de Reintegrare al Republicii Moldova

D) Inspectoratului General de Poliție (IGP) al MAI

1. Informarea colaboratorilor IP Bender despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT).
2. Evaluarea condițiilor de muncă a personalului și de deținere a reținuților în cadrul IP Bender din prisma accesibilității și acceptabilității serviciilor esențiale de siguranță și securitate, inclusiv accesul la medic.
3. Reevaluarea atribuțiilor și a activităților inspecțiilor/direcțiilor de controale interne privind monitorizarea locurilor de detenție a persoanelor din cadrul IGP, nu doar din punct de vedere a condițiilor de detenție, dar și procesual/operațional/managerial.
4. Elaborarea și aprobarea procedurilor instituționale de conduită în caz de pretinse cazuri de tortură, tratament inuman și degradant pentru standardizarea acțiunilor personalului locurilor de detenție (inclusiv medical) în vederea respectării garanțiilor împotriva torturii și investigării efective, inclusiv revizuirea practicii aplicării de către toate instituțiile vizate a Ordinului comun nr. 77 din 31.12.2013, și stabilirea măsurilor de sancționare a neaplicării acestui Ordin.
5. Elaborarea și implementarea unui modul de instruire inițială pentru polițiștii care activează în zona de conflict.

E) Procuraturii Generale

1. Revizuirea/completarea ordinului nr.77 cu algoritm clar de interacțiune între actorii implicați în documentarea pretinselor acte de tortură, inclusiv indicatorii de monitorizare. Identificarea unor proceduri rapide și simple pentru colaboratorii/personalul IP Bender de a informa procurorul responsabil de investigarea cazurilor de tortură din cadrul Procuraturii privind cazurilor identificate ce conțin

semne sau alegații privind actele de tortură aplicate persoanelor reținute/parvenite/deținute în IP Bender.

2. De comun cu Procuratura Bender și conducerea Inspectoratului de Poliție Bender informarea/instruirea colaboratorii/personalul IP Bender despre prevederile art. 166¹ din Codul penal R.M., precum și despre procedurile obligatorii indicate în Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.

F) Inspectoratului de Poliție Bender

1. Informarea colaboratorilor despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenire a Torturii.
2. Actualizarea panourilor informative din cadrul inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute.
3. Adaptarea Registrului privind aplicarea forței fizice și/sau a mijloacelor speciale conform recomandărilor indicate în Raport.
4. Asigurarea respectării prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant, înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 969 din 20 martie 2014 (Ordinului MAI nr.408 din 31.12.2013).

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legislației în vigoare.

Data aprobării raportului

29 noiembrie 2021

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost elaborat și aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii

Natalia MOLOȘAG

